

Prologas

ŽINAI: KAŽKAS ATIDUNDA. Tuoju tuoju atsitiks kažin kas klai-
kaus. Stumi į šalį niūrias mintis. Bet jos lėtai, nenumaldomai raizgydamosi
apglėbia sąmonę. Ruošiesi tam, kas neišvengiama. Bent jau stengiesi. Nors
širdies gilumoje suvoki: neįmanoma nei atsitraukti, nei prisitaikyti, nei su-
švelninti smūgių. Vis tiek šios bėdos mus užklups ir jų neišvengsi, niekur
nepabėgsi.

Žinai.

Nors kažkodėl atrodo, kad tai įvyks dar ne šiandien.

PIRMA DALIS

Bičių spiečius
liūto dvėselienoje*

* Ts 14, 8.

Freizerio gūbrys, Šiaurės Karolinos kolonija,
1779 m. birželio 17 d.

AKMUO BJAURIAI RĖŽĖ dešinį sėdmenį, bet bijojau sujudėti. Po delnu švelniai, bet atkakliai tuksėjo mažytė širdelė, vos juntamas gyvybės spurdėjimas. Tarpai tarp dūžių atrodė begaliniai, tarsi ištirpę juodame naktiniame danguje.

– Kilstelk užpakalį, Sasenach, – prie ausies pasigirdo balsas. – Negaliu pasikasyt nosies, tu man ranką prispaudei.

Džeimis sukrutino pirštus ir aš, tebelaikydama glėbyje miegančią trejų metų Mende, pasisukau į jį. Jis nusišypsojo man pro pasišiaušusį Jemio pakaušį ir pasikasė nosį. Jau turėjo būti po vidurnakčio, bet laužas smagiai tebeliepsnojo, ir jo šviesoje iš po seno apkloto klosčių ryškėjo Džeimio akys ir rusvi vaikaičio plaukai.

Anapus laužo gulėjusi Briana tyliai nusijuokė – taip juokiasi žmonės vidurnaktį, kad nepažadintų šalia miegančių vaikų. Prisimerkusi ji padėjo galvą Rodžeriui ant peties. Pervargusi, riebaluotais, susitaršiusiais plaukais, įdubusiais skruostais... bet laiminga.

– Kas čia tau juokinga, *a nighean**? – paklausė Džeimis, patogiau suimdamas Jemį. Šis knapsėjo, kaip įmanydamas stengėsi neužmigti, bet nuovargis darė savo. Išplėtęs akis papurtė galvą nelyg apsvaigęs pelėdžiukas.

– Kas juokinga? – snūdžiai pakartojo Jemis, bet paskutinis žodis užslopo ir jis liko prasižiojęs.

Briana vėl mergaitiškai sukikeno, ir pajutau, kad Džeimis nusišypsojo.

– Tik paklausiau tėčio, ar jis prisimena prieš kelerius metus vykusį susirinkimą. Visus klanus šaukė prie didžiojo laužo, aš jam padaviau deglę ir pasakiau, kad eitų pranešti, jog Makenziai yra.

– Aaa... – Jemis sumirksėjo, pažvelgė į priešais liepsnojančią ugnį ir tarp rusvų antakių įsirėžė raukšlė. – O kur mes dabar?

– Namie, – tvirtai tarė Rodžeris, jo akys susitiko su manosiomis, o tada nukrypo į Jemį. – Visam laikui.

* Brangioji (*geilų k.*).

Ir aš, ir Džėmis su dideliu palengvėjimu atsidusome. Pavakary, išvydę žemiau esančią proskyną atskubant keturias figūras, skriste nuskriejome jų pasitikti. Netarę nė žodžio puolėme kaip pamišę glėbesčiuotis, o kai išgirdę sujudimą iš savo trobos išlindo Eimė Higinis, Bobis, paskui Aidanas, kuris, išvydęs Jemį, šūktelėjo ir šokęs su Oriu bei mažuoju Robiu glėbesčiuotis vos neišvertė jo iš kojų, džiaugsmingas sąmyšis sudrebino visą proskyną.

Išgirdęs triukšmą atlėkė netoliese miške medžiojęs Džo Birdslis, o po kelių akimirkų mūsų laukymė kirbėte kirbėjo žmonių. Dar saulei nenusileidus naujieną sužinojo šešios trobos, likusieji sužinos rytą.

Škotų kalniečių svetingumas prasiveržė visu gražumu: moterys ir merginos bematant sulakstė į savo trobas ir prinešė visko, ko buvo išvirusios ar iškepusios vakarienei, vyrai pririnko malkų ir Džemio paliepti sukrovė ant gūbrio keteros, šalia naujojo namo pamatų, ir taip apsupti didelės kaimynų draugės triukšmingai atšventėme Rodžerio ir Brianos grįžimą.

Keliauninkus visi užvertė klausimais: iš kur atkako? Kaip sekėsi kelionė? Ką įdomaus matė? Niekam nė mintis nekilo klausti, ar džiaugiasi sugrįžę. Tai juk visiems aišku kaip dieną.

Tik mudu su Džemiu nieko neklausinėjome, dar turėsim marias laiko. O dabar, kaimynams išsivaikščiojus, Rodžeris pagaliau pasakė, kad Mendei operacija pasisekė. Tačiau kodėl jie nusprendė grįžti? Man užspaudė krūtinę.

– „Nesirūpinkite rytdiena, nes rytojus pats pasirūpins savimi“*, – sumurmėjau įsikniaubusi į juodas Mendės garbanas ir pakštelėjau į nieko negirdinčią ausytę. Dar kartą perbraukiau pirštais per jos purvinus nuo ilgų kelionės, bet puikiai pasiūtus drabužėlius, tarp šonkaulių iškilusį randelį, likusį po chirurgo prisilietimo peiliu, prieš dvejus metus išgelbėjusio jai gyvybę ten, labai toli...

Man po pirštais tuksėjo mažutė drąsi širdelė ir aš nusišluosčiau ašaras – šiandien ne pirmą kartą ir tikrai ne paskutinį.

– Ar aš nesakiau? – paklausė Džėmis. Susivokiau, kad klausia jau antrą sykį.

– Ko?

– Kad reikės daugiau vietos, – kantriai atsiliepė jis ir mostelėjo į tamsoje glūdintį akmeninio pamato stačiakampį, kol kas vienintelį apčiuopiamą naujojo namo pėdsaką. Žemiau proskynoje bolavo juodymė – sudegusio didžiojo namo griuvenos. Gal, kai bus surestas naujas namas, apie jį teliks tolimi prisiminimai.

* Mt 6, 34.

Briana tarsi koks liūtas plačiai nusižiovavo ir mieguistai mirkčiodama nusibraukė nuo kaktos susivėlusius karčius.

– Ko gero, šią žiemą miegosim daržovių rūsy, – nusijuokė ji.

– Ak tu, mažatike, – nė kiek nesutriko Džeimis. – Rąstų prisipjovėm, obliuojam, pjaunam lėtas, dar iki užsningant suręsim sienas, paklosim grindis; gal tik langai bus nestiklinti, – sąžiningai pridūrė, – bet niekis, iki pavasario išgyvensim.

– Hm. – Briana vėl sumirksėjo ir papurčiusi galvą atsisėdo. – Ar jau turi židinio akmenį?

– Taip, gražutėlį žalią serpentinę.

– Pamenu. O geležies po juo?

Džeimis nustebęs kilstelėjo antakius.

– Kol kas ne. Surasiu, kai laiminsim židinį.

– Tada... – Ji pasikrapštė po apsiausto klostėmis ir ištraukė didelį išsiptusį drobinį maišą. Pasiraususi išėmė kažkokį juodą daiktą, šis žybtelėjo laužo šviesoje, ir padavė Džeimiui.

– Imk, tėti.

Apžiūrėjęs Džeimis nusišypsojo ir perdavė man.

– Tiks, – pasakė. – Pagalvojai apie židinį?

Tai buvo lygus juodo metalo kaltas, šešių colių ilgio, sunkus, su ranke-noje išpaustu užrašu „Craftsman“.

– Na, taip... židiniui, – šyptelėjo Briana uždėdama ranką Rodžeriui ant kojos. – Iš pradžių maniau, kai tik galėsime, statysim namą sau. Bet... – Ji pasigrėžė ir pažvelgė į šalto, tyro dangaus skliautą, kuriame švietė Didieji Grižulo Ratai. – Iki žiemos nespėsime. Jums teks kiek susispausti. – Sulig tais žodžiais pažiūrėjo į tėvą.

Džeimis prunkstelėjo.

– Nekvailiok, *lass**. Mūsų namas – tai ir jūsų namas, pati puikiai žinai. – Jis kilstelėjo antakį. – Ir kuo daugiau rankų, tuo geriau. Gal nori apžiūrėt?

Nelaukdamas atsako išvyniojo Jemį iš apkloto, paguldė ant žemės šalia manęs ir atsistojo. Ištraukęs iš laužo degantį pagali galvos mostu pakvietė ją link akmeninio pamato stačiakampio.

Nors ir lenkė miegas, Briana susiviliojo; šyptelėjo man ir geraširdiskai papurčiusi galvą atsistojo.

– Eisi? – paklausė Rodžerio.

Jis mostelėjo jai eiti vienai.

– Kad jau akys limpa, pažiūrėsiu ryte.

* Mergyt (*geilų k.*).

Briana švelniai palietė jam petį ir patraukė paskui Džeimį; užkliuvusi žolėje už akmens kažką sumurmėjo. Aš apsiausto skvernu užklojau Jemį, bet jis net nesujudėjo.

Tolstant jų balsams mudu su Rodžeriu sėdėjome netardami nė žodžio, klausėmės, kaip degdamos traška malkos ir vienas kito minčių. Jeigu jie ryžosi leisti į kupiną pavojų kelionę, jau nekalbant apie šio laikmečio ir čia gresiančius pavojus... kas gi ten galėjo nutikti...

Rodžeris pažvelgė man į akis ir supratęs, ką galvoju, atsiduso.

– Taigi, jau kad nesisekė, tai nesisekė, – tyliai tarė jis. – Nors mes, ypač aš, ketinom grįžti ir ištaisyti situaciją. Bet nerimavom, kad Mendė ten nesi jus pakankamai saugiai.

– Mendė? – Pažvelgiau į suglebusį nuo miego tvirtą mažą kūnelį. Mendė nesijus? – Ką turi galvoj sakydamas grįžti? Palauk... – Atsiprašydama kilstelėjau ranką. – Ne, nereikia, ne dabar. Tu išvargęs, ryt turėsime laiko apsieiti. – Atsikrenkščiau. – Užtenka, kad jūs čia.

Rodžeris nuoširdžiai nusišypsojo – nors po ta šypsena slėpėsi kelionės nuovargis ir kažkokie siaubingi dalykai.

– Taip, – tepasakė jis.

Mes dar kurį laiką tylėjome, Rodžerio galva nuknabo. Pamaniau, kad jis užmigo, bet kai pakilau eiti guldyti vaikų į guolius, jis vėl kilstelėjo galvą.

– Ar kada sutikot tokį Baklį Makenzį? Baką Makenzį?

– Vardas girdėtas... – lėtai pratariau.

Rodžeris ranka pasitrynė veidą ir lėtai nuleido ją iki likusio nuo virvės rando.

– Tai jis liepė mane pakarti. Pasirodo, jis besąs mano propopropose-nelis. Tąsyk nei jis, nei aš to nežinojom, – atsidusdamas pasakė jis.

– O Jėzau H... oi, atsiprašau. O tu vis dar pastoriauji?

Šypsena išraižė jo veide gilią nuovargio žymę.

– Kažin ar galėčiau imtis ko kito. Bet jei ketinot sakyti „Jėzau H. Ru-zveltai Kristau“, ko gero, šįsyk stipriau ir nepasakysi.

Jis trumpai išklojo, kaip Bakui Makenziui baigėsi Škotijoje 1980 metais, kai abu vyko ieškoti Jemio.

– Viskas ne taip paprasta. Palikom jį Škotijoje, 1739-aisiais. Su... hm... jo motina.

– Su Geilis? – Mano balsas nevalingai pakilo ir Mendė sutrūkčiojusi kažką sukniurkė. Paglосčiau ją ir paguldžiau patogiau. – Tu susitikai su ja?

– Taip. Hm... įdomi moteris.

Šalia jo stovėjo puspilnis puodelis alaus, kvepiantis mielėmis ir karčiais apyniais. Rodžeris kilstelėjo jį, regis, svarstė, išgerti ar užsipilti ant galvos, bet nugėręs gurkšnį vėl padėjo.

– Aš... mes... norėjom, kad jis eitų su mumis. Žinoma, buvo rizikinga, bet mums pavyko rasti pakankamai brangakmenių, maniau, visiems kartu būtų pavykę. O jo žmona... čia... – jis skėstelėjo ranka, – turiu galvoj, Amerikoje, dabar.

– Regis, kažką prisimenu, iš tavo genealogijos. Nors iš patirties žinau, kad ne viskuo, kas parašyta popieriuje, gali pasikliauti.

Rodžeris linktelėjo, dar nugėrė alaus ir stipriai atsikrenkštė. Iš nuovargio jo balsas buvo užkimęs, gergždžiantis.

– Tai tu jam atleidai... – mostu parodžiau į gerklę, kur ryškėjo žymė nuo virvės ir nedidukas randas – ten jam pjoviau peiliuku plunksnoms smailinti ir gintarinį kandiklį.

– Mylėjau jį, – visai paprastai pasakė jis. Pro juodus šerius ir nuovargio šydą šmėstelėjo blausi šypsena. – Ar dažnai taip nutinka – myli žmogų, kuris tau davė savo kraują, gyvybę, bet jis niekad nesužinos, kas tu toks?

– Na, susilauki vaikų, bet niekada nežinai, kaip susiklostys ir jų, ir tavo gyvenimai, – švelniai uždėjau ranką Jemiui ant galvelės. Nors plaukai neplauti, vis tiek švelnūs. Abu su Mende kvepėjo lyg šunytėliai.

– Taigi, – tyliai atsiliepė Rodžeris.

Balsai tamsoje ir šiuogždanti po kojomis žolė bylojo, kad inžinieriai grįžta, – jie įsijautę šnekėjo apie santechniką.

– Gal ir taip, – kalbėjo Džeimis. – Tik abejoju, ar gausim visko prieš užeinant sniegui. Naują tųpyklą jau pradėjau kast, bet kol kas naudosimės šita. O pavasarį...

Briana kažką atsakė, ir jiems artinantis prie laužo liepsnos atšvaituose išryškėjo ilgos abiejų nosys ir rusvi plaukai. Rodžeris sujudo, pasikišo po savimi kojas, man atsargiai stojantis Mendė bejėgiškai sumataravo mano rankose tarsi Esmeralda, skudurinė jos lėlė.

– Mama, kaip nuostabu. – Priėjusi Briana mane apkabino. Jos stiprus, švelnus, bet kartu galingas kūnas gobė mane ir Mendę. Palenkusi galvą pakštelėjo man į kaktą.

– Aš tave myliu, – pratarė švelniu, dusliu balsu.

– Ir aš tave, mieloji. – Paliečiau jai veidą, nors išvargusi, bet švytinti.

Ji paėmė man iš glėbio Mendę ir įprastu judesiu prisiglaudė galvą sau prie peties.

– Eime, bičiuli, – švelniai stumtelėjo bato nosele Jemiui. – Laikas gult.

Jemis mieguistai suniurnėjo, kilstelėjo galvą, bet tuoj pat vėl sudribo.

– Niekio, aš jį paimsiu. – Rodžeris pasilenkė, paėmęs Jemį dūsuodamas atsistojo ir pasisuko į mus. – Jūs irgi einat? Aš galiu grįžt ir pasėdėt, kol laužas užges, – tik prieš tai paguldysiu Jemį.

Džeimis papurtė galvą ir apkabino mane viena ranka.

– Nesivargink, eik gult. Mes niekur neskubam, dar pabūsim mažumėlę.

Rodžeris su Briana, nešina girgždančiu krepšiu, iš lėto, vilkdami kojas nelyg galvijai, pasileido žemyn. Apačioje žibėjo Higinų trobelė, kurioje jiems buvo pakloti guoliai; tikriausiai Eimė uždegė lempą ir atitraukė nuo lango maršką.

Džeimis, įbedęs akis į tolstančią dukters nugarą, pabučiavo tebelaikomą rankoje kaltą – kaip kadaise, prisiekdamas man, pabučiavo savo durklo kotą. Įsidėjęs jį į sporaną apkabino mane per nugarą ir įrėmė smakrą man į galvą. Taip stovėjom ir žiūrėjom į vaikus.

– Sasenach, ką galvoji? – tyliai paklausė jis. – Tavo akys apniukusios.

Atsirėmusi į jį tvirčiau pajutau nuo jo sklindančią šilumą.

– Apie vaikus, – pratariau dvejodama. – Jie... kokia laimė, kad grįžo. Vis galvojau, kad daugiau jų nebeišvysim, ir še tau... – nurijau seilę, apimta svaiginančio džiaugsmo, kad vėl viskas kaip buvę – vėl visa šeima kartu. – Dabar matysim, kaip auga Jemis su Mende... Rodžeris su Briana vėl gyvens su mumis.

– Taigi, – jo balse suskambo šypsnyš. – Bet?..

Stengiausi suganyti neramias mintis ir perteikti jas žodžiais.

– Rodžeris užsiminė, kad jų laike įvyko kažkas blogo. Man rodos, kažkas siaubingo.

– Taip, – niūriai tarė jis. – Ir Briana prasitarė. Bet matai, *a nighean*, jie juk jau gyveno šiame laike. Žino, kaip čia kas ir kas užgrius.

Jis kalbėjo apie karą; prispaudžiau jo rankas sau prie liemens.

– Kažin, – tyliai suabejojau, nukreipusi akis į žemumoje plytintį slėnį. Briana su Rodžeriu jau buvo ištirpę tamsoje. – Kas nepatyrė, nežino.

Nežino apie karą.

– Taip. – Džeimis prisilietė mano šono virš rando, likusio nuo Monmuoto mūšyje gautos muškietos kulkos. – Taip, – pakartojo po ilgos pauzės. – Žinau, Sasenach, apie ką kalbi. Kai išvydau Brianą ir mažylius, kai tikrai įžiūrėjau, kad tai jie, maniau, širdis plyš. Nors vis guosdavausi galvodamas, kad ten jie saugūs, baisiai jų išsiilgau... ogi dabar...

Džeimis nutilo; pajutau, kaip plaka jo širdis: lėtai, ritmingai. Galiausiai giliai atsiduso ir sulig jo atodūsiu viršun pliūptelėjo ugnies liežuviai, pašėlo sproginėti kibirkštys. Tarsi priminimas apie lėtai link mūsų sėlinantį karą.

– Žiūriu į juos ir širdis ūmai prisipildo...

– Siaubo, – sušnabždėjau tvirčiau įsikibdamą į jį. – Tikro siaubo.

– Taigi. Siaubo.

Dar truputį pastovėjome žiūrėdami į žemiau tvyrančią tamsą, stengdamiesi nuvyti šalin nerimastingas mintis. Netoliese švelniai spingsojo Higinsų trobos langelis.

– Toj trobelėj dabar devyni žmonės. – Giliai įkvėpiau vėsaus, eglėmis kvepiančio nakties oro, įsivaizduodama devynis vienas prie kito šiltoje trobelėje prisiglaudusius miegančius kūnus, virš židinio garuojant karštam katilui ir virduliui.

Įsiziėbė ir antras langelis.

Džeimis šyptelėjo.

– Ir keturi – mūsiškiai.

Kažkas įmetė į židinį dar malkų, ir virš kamino ėmė siausti kibirkščių lietus.

– Kad tik nesupleskėtų, – pratariau.

– Nesupleskės.

Džeimis apgręžė mane ir tarė:

– Noriu tavęs, *a nighean*. Pasimylėkim? Dabar gal labai retai būsim vienu.

Prasižiojau, norėdama pasakyti „tikrai“, bet išsprūdo tik nevaldomas žiovulys. Griebiausi už burnos.

– O varge, visai nenorėjau....

Džeimis tylutėliai nusijuokė. Purtydamas galvą palygino suglamžytą apklotą, ant kurio sėdėjau apglėbusi Mendę, priklaupė ir istiesė man ranką.

– Prigulk, Sasenach, pažiūrėsim į žvaigždes. Jei po penkių minučių vis dėlto neužmigs, išrengsiu tave nuogai.

– O jei užmigsu? – nusispyriau batus ir paėmiau jo ranką.

– Tada paimsiu su drabužiais.

Ugnis aprimo, liepsnojo tolygiai. Šiltas vėjelis šastelėjo man palei veidą, kilstelėjo plaukus ties smilkiniais. Danguje žibėjo stambios, ryškios žvaigždės, tarsi jas būtų išbarstęs koks sprunkantis vagišius. Pasakiau tai Džeimiui, jis tik prunkstelėjo guldamas šalimais ir užvertęs galvą į tokią grožybę atsiduso iš malonumo.

– Taip, gražumėlis. Va ten – Kasiopėja, matai?

Pažvelgiau ton pusėn ir papurčiau galvą.

– Nepažįstu aš tų žvaigždynų. Žinau tik Grįzulo Ratus ir dar galiu parodyti Orioną, bet dabar, po šimts, nematau. Ir kažkur netoliese turi būt Plejadės?

– Jos Tauro žvaigždyne, ten, prie Medžiotujo, – mostelėjo Džeimis. – O ten – Žirafa.

– Na jau, tokio žvaigždyno nėra, būčiau apie jį girdėjus.

– Dabar jo nesimato, bet yra. Kai pagalvoji, tai, kas šiandien nutiko, kur kas labiau neįtikėtina.

– Taigi, – tyliai pritariau.

Jam apkabinus mane viena ranka apsiverčiau, prisiglaudžiau skruostu jam prie krūtinės ir taip gulėdami, klausydamiesi ošiančių medžių ir lėtai plakančių širdžių stebėjome žvaigždes.

Rodos, praėjo baisiai daug laiko, Džėmis krustelėjo ir atsiduso.

– Tokias žvaigždes turbūt mačiau tik tada, kai pradėjom Feit.

Nustebusi kilstelėjau galvą. Retai užsimindavome vienas kitam apie Feit, kuri, nors gimė negyva, bet visados gyveno mūsų širdyse. Abu puikiai žinojome, ką jaučiame.

– Žinai, kada pradėjom? O aš nežinau.

Jis iš lėto perbraukė pirštais man per nugarą, stabteldamas, išvesdamas apskritimus. Jei būčiau buvusi katė, būčiau švelniai švystelėjusi uodega jam po nosimi.

– Na, gal ir klystu, bet visad maniau, kad tą naktį, kai abatijoj įvirtau į tavo lovą. Koridoriaus gale buvo aukštas langas, priėjęs pamačiau žvaigždes ir pamaniau, kad tai ženklas – numatyti savo kelią.

Nutvilkė prisiminimų šuoras. Tuomet Šv. Onos vienuolyne, kai jis savo noru vos vos nenukeliavo anapilin, buvo siaubingas metas. Viena po kitos bildėjo baimės ir sumaišties kupinos dienos, kankinamai ilgai tęsėsi naktys, juodos, niūrios, persmelktos nevilties ir slogaus nerimo. Ir vis dėlto žvelgiant atgal šmestelėjo keli ryškūs vaizdai, išsiskiriantys tarytum įmantriai išrašytos pirmosios didžiosios lotyniškos raidės bažnytinėse knygose.

Blyškus tėvo Anzelmo veidas žvakių šviesoje, klausant mano išpažinties, jam iš akių sklindantis gerumas ir užuojauta, o paskui vis didėjanti nuostaba. Abato rankos, liečiančios Džeimio kaklą, akis, lūpas ir delnus, jam patepant mirštantį sūnėną, švelnios it kolibrio prisilietimas. Tylioje, tamsioje koplyčioje meldžiuosi dėl jo gyvybės ir išgirstu atsaką į savo maldą.

Dar prisiminiau naktį, kai ūmai pabudau ir išvydau jį stovintį, išblyškusį, rūstų, nuogą, sustirusį, tokį leisgyvį, kad vargais negalais laikėsi ant kojų, bet ir vėl įgijusį gyvasties ir užsispyrimo, ryžto, kurie niekada vėliau jo neapleido.

– Prisimeni Feit? – Džeimio ranka nuslydo ant pilvo. Jis niekada jos nematė, tik kartais, pridėjęs ranką, jusdavo spyrius iš vidaus.

Pabučiavęs man kaktą pažvelgė į mane.

– Žinoma. Kodėl klausi?

– Kad daugiau papasakotum. – Jis pasirėmė alkūne ir prisiglaudė, apgaubdamas mudu apklotu.

– Prisimeni? – atitraukiau nuo veido klostę. – Tą naktį, kai susitikom, irgi apklojai mane.

– Kad nesustirtum? – Jis pakštelėjo man į sprandą. – Bet juk tai aš šalau vienuolyne iki kaulų smegenų, kai bandžiau vaikščiot; tu man neleidai bet ko valgyt ir aš badmiriavau ir...

– Na jau, ką čia šneki...

– Negi aš tau meluočiau, Sasenach?

– Dar ir kaip, kad tave velniai. Visą laiką. Nors kas buvo, tas buvo. Sustiręs į ožio ragą, išbadėjęs, bet, užuot paprašęs brolio Pauliaus apkloti ar dubenėlio karšto srėbalo, nuogas atslinkai koridorium ir įsirangei mano lovon.

– Gyvenime, Sasenach, esti ir svarbesnių dalykų nei maistas. – Jo ranka tvirtai įsitaisė man ant užpakalio. – Ir sužinot, ar galėsiu dar kada sugult, buvo kur kas svarbiau. Maniau, jei nepajėgsiu, išeisiu į sniegynus ir niekad nebegrįšiu.

– Žinoma, tau neatėjo į galvą, kad reikia luktelt kelias savaites ir atgauti jėgas.

– Neabejojau, kad ramstydamasis į sienas nušlitiniuosiu, o visa kita padarysiu gulėdamas, tai ko čia lukt? – Jo ranka dabar nedrąsiai glostinėjo man užpakalį.

– Tada tarsi su ledo luitu mylėjaisi. Bet širdį užliejo švelnumo banga ir pripildė vilties, kurios, maniau, daugiau niekada nepažinsiu. Nors po kurio laiko atsilai.

Iš pradžių vos vos. Prisispaudžiau jį prie savęs, kad kuo labiau sušildyčiau. Nusitraukusi marškinius prigludau visu kūnu. Pamenu, koks aštrus styrojo klubas, atsikišę stuburo slanksteliai ir tarp jų išsiraizgę švieži randai.

– Iš tavęs buvo vien kaulai ir oda.

Kad užgožčiau tą šaltą prisiminimą, atsisukau ir prisitraukiau jį dar arčiau. Jis buvo šiltas. Ir gyvas. Kuo gyviausias.

– Pamenu, uždėjai koją, kad neiškrisčiau iš lovos.

Džėmis lėtai glostinėjo man koją, ir nors veido nemačiau, tik už plaukų kibirkščiuojančią liepsną, balse išgirdau šypsnį.

– Kokia siaura buvo ta lova.

Siauras vienuolio gultas, jo užteko vos vienam vidutinio ūgio žmogui. Džėmis, nors ir liesas, bet, rodės, užėmė daug vietos.

– Norėjau parverst tave ant nugaros, Sasenach, bet bijojau, kad abu nusikočiosim ant grindų... ir kad neišsilaikysiu ant tavęs.

Jis visas drebėjo iš šalčio ir silpnumo. Ko gero, ir iš baimės. Paėmusi jo ranką pabučiavau pirštus. Sustirę pirštai tvirtai suspaudė šiltą mano delną.

– Tau pavyko, – tyliai tariu ir apsiverčiau ant nugaros, tempdama jį virš savęs.

– Šiaip ne taip, – sumurmėjo Džeimis, rausdamasis rankomis pro apklotą ir marškinius gilyn. Giliai atsikvėpė, aš taip pat. – O Dieve, Sassenach.

Ir pašnabždomis pridūrė:

– Tu neįsivaizduoji, kaip tada jaučiaus. O gal niekad tavęs nebepaįmsiu, jei taip...

Jam pavyko, vargais negalais.

– Tada pamaniau – tebūnie tai paskutinis dalykas mano gyvenime...

– Po šimts, beveik taip ir buvo, – sušnabždėjau ir suėmiau tvirtą kietą užpakalį. – Po visko vieną akimirką pamaniau, kad mirei, bet, dėkui Dievui, sukrutėjai.

– Maniau, man galas, – šyptelėjo Džeimis. – O Dieve, Klere... – Jis stabtelėjo ir prispaudė kaktą prie manosios. Kaip ir tą naktį, šaltas, nuožmus iš nevilties; pamenu, kaip įkvėpiau jam savo gyvasties, bučiavau minkštas, atviras eliu ir virtais kiaušiniaus kvepiančias lūpas – tik tiek jis tegalėjo valgyti.

– Norėjau... norėjau tavęs. Turėti tave. O kai jau buvau viduje, tada... – Jis giliai atsiduso ir pajudėjo gilyn. – Maniau, ten ir mirsiu. Ir troškau... kol buvau tavyje. – Jo balsas pasikeitė, nors švelnus, bet tolydžio ėmė tolti, iš dabarties vėl grįžo į šaltą akmeninę tamsą, smaigiamas panikos ir baimės.

– Norėjau išsilieti tavyje paskutinį kartą, bet ūmai suvokiau, kad gyvensiu, išliksiu tavyje amžinai, kad padovanojau tau kūdikį.

Sulig tais žodžiais Džeimis vėl grįžo į dabartį ir į mane. Stipriai spaudžiau glėbyje stambų, tvirtą jo kūną, kai išsikraudamas jis sutirtėjo. Man akis užtvindė šiltos ašaros ir vėsiomis srovelėmis tekėjo į plaukus.

Po kurio laiko, tebelaikydamas ranką man ant pilvo, jis nuvirto ant šono.

– Tai kaip – pavyko? – Jo veide, švelniai glostomame laužo šviesos, nusidriekė šypsny.

– Taip. – Užtraukiau ant mūsų apklotą ir patenkinta palaimingai gulėjau, nušviesta rimstančios liepsnos ir amžinųjų žvaigždžių.

Melsvojo vyno diena

PAKIRSTAS NUOVARGIO Rodžeris miegojo kaip užmuštas, nepaisant to, kad jiedu su Briana gulėjo ant daugiau nei savaitę neskaltbų Higinų drabužių ir dviejų nuskurusių antklodžių, kurias Eimė Higinas pasukbomis ištraukė iš siūtinų ir adytinų drabužių maišo, o užsikloję jie buvo savais viršutiniais drabužiais. Tačiau troboje buvo šilta: Rodžeriui iš vienos pusės kaitriai ruseno židiny, iš kitos šildė prisiglaudusi žmona, tad sukalbėjęs trumpą, bet karštą dėkingumo maldele užmigo akimirksniu.

Mums pavyko. Ačiū.

Kai pabudo, buvo tamsu, tylu, kvepėjo degančiomis malkomis ir ką tik papildytu naktipuodžiu. Užmiegant nugarą kaitino židiny, tačiau dabar nugara atvėrusi, matyt, miegodamas apsivertė ant kito šono. Už kelių pėdų raudonomis gyslomis žioravo nuodėguliai ir apanglėję malkigaliai. Pasigrabaliojo už savęs – Brianos nėra. Kitame guolio gale pūpsojo krūva – ten Jemis su Mende miegojo; visi kiti neprabudę, nakties tyloje tegirdėti tirštas alsavimas.

– Bri? – pasirėmęs alkūne sušnabzdėjo Rodžeris.

Ji stovėjo ant vienos kojos atsirėmusi į sieną netoli židinio ir movėsi kojine.

– Einu medžiot su tėčiu, – sušnibzdėjo pasilenkdama. – Jei šiandien būsi užsiėmęs, mama pabus su vaikais.

– Gerai. Jau ir apsirengi... – Rodžeris perbraukė ranka jai per klubą; Briana vilkėjo storus medžioklinius marškinius ir laisvus, daugybę kartų lopytus bridžius.

– Čia tėčio marškiniai. – Ji pabučiavo Rodžerį, plaukai blykstelėjo ugniniu atšvaitu. – Miegok. Dar gera valanda iki aušros.

Pasiėmusi batus atsargiai nužirgliojo pro įsitaisiusius ant grindų kūnus, tylutėliai atvėrė duris ir išėjo; į trobą įringavo šalto oro gūsis. Bobis Higinas garsiai suniurnėjo, pažadintas jo balso vienas berniukėlis atsistojo, nustebejęs sumurmėjo „ką?“, bet tuoj pat vėl krito į patalą.

Grynas oras jaukioje šilumoje išsisklaidė akimirksniu, bet Rodžeris nebegalėjo užmigti. Gulėjo aukštiekninkas, apimtas persipynusių jausmų: ramybės, palengvėjimo, susijaudinimo ir nerimo.

Jiems išties pavyko. Visiems keturiems.

Visi keturi čia, sveiki ir gyvi.

Galvoje šmėsčiojo fragmentiški prisiminimai ir pojūčiai; jis leidosi jų nešamas, nesistengė nei sulaikyti, nei pagauti vieno ar kito vaizdo. Nelen-gvas aukso luitas prakaituotoje jo rankoje, klaidus siaubas, kai išslydęs iš rankos lėkė per svyruojantį denį. Lėkštė garuojančios košės ir viskio puodelis – sušilti auštant žvarbiam škotiškam rytui. Briana, pakėlusį sutvarstytą koją, atsargiai šokčiojanti laiptais žemyn.

Aitrių, seniai plautų Bako plaukų kvapas jiems apsikabinus ant prie-plaukos krašto. Paskutinis atsisveikinimas. Šaltos, begalinės, vienodos die-nos ir naktys svyruojančiame „Konstancos“ triume plaukiant į Čarlstoną; visi keturi susispietę kampe už krovinių, į korpusą kurtinamai dūžta ban-gos, iškankinti jūros ligos, kad nė pagalvot nenori apie valgi, taip nusisteke-nę, kad negąsdina net triume vis kylantis vanduo, aptaškantis sulig kiekvie-nu laivo krestelėjimu.

Jiedu spaudžia prie savęs vaikus, mėgindami šildyti vėsiaisiais savo kūnais, kad tik jie nesustirtų.

Pats to nejausdamas Rodžeris išleido kvapą, net nesuvokė, kad buvo sulaikęs, padėjo rankas ant medinių grindų ir gindamas šalin vaizdų nuo-trupas užsimerkė. Nėra ko žiūrėti atgal. Jie apsisprendė ir grįžo. Į saugią vietą. Taigi – ką darys toliau?

Kadaise jis ilgai gyveno šioje trobelėje, tačiau dabar statysis naują. Džei-mis sakė, kad gubernatoriaus Trajono skirta žemė tebėra jo, registruota jo vardu. Širdį suvirpino laukimo jaudulys. Tuoj išauš nauja diena, naujo gyve-nimo pradžia. Ko griebtis pirmiausia?

– Tėveli! – į ausį sušnabždėjo balsas. – Noriu į tualetą!

Nustūmęs apsiaustus ir marškinius Rodžeris šypsodamas atsisėdo. Pa-kilusi Mendė tarsi mažas paukščiukas nekantraudama trypciojo nuo kojos ant kojos.

– Gerai, mažute, tuoj nuvesiu į tupyklą, – jis suėmė šiltą ir lipnią jos rankelę. – Tik stenkis neužkliūt už miegančių.

Per neilgą savo gyvenimą Mendė buvo mačiusi ne vieną tualetą, tad šis jos neišgąsdino. Tačiau vos Rodžeriui pravėrus duris staiga nuo sąramos krito didžiulis voras ir siūbuodamas pakibo it svambalas prieš akis. Mendė sucypė, Rodžeris dusliai sukriokė. Priešaušrio tamsoje atrodė tarsi juodas gumulas su styrančiomis kojomis, bet vis tiek kėlė pasidygėjimą. Ūmai pabūgęs įsibrovėlių suskubo ropoti savo voratinkliu ir pasislėpė kažkur nematomoje įduboje.

– Aš ten neisiu! – pareiškė Mendė ir įsikibo tėvui į koją.

Rodžeris kuo puikiausiai suprato mažylės baimes, bet vestis į krūmus būtų kur kas pavojingiau; ten gali tūnoti gerokai didesnių vorų, gyvačių, šikšnosparnių ir kitokių grobuonių, medžiojančių paryčiais. Kad ir panteiros. Aidanas Makolumas andai pasakojo, kaip susidūrė su pantera eidamas į tupyklą... šią tupyklą.

– Nebijok, mažute, – pasilenkęs paėmė ją ant rankų. – Jis dingo, išsigando mūsų, nebegriš.

– Aš bijau!

– Žinau, mieloji. Man rodos, jis tikrai negriš, bet jei griš, aš jį nudėsiu.

– Su šautuvu? – viltingai paklausė ji.

– Taip, – tvirtai atsakė Rodžeris ir prispaudęs ją prie krūtinės palindo po sąrama, bet ūmai prisiminė, kaip Klerė pasakojo kartą radusi ant sėdynės tupinčią didžiulę barškuolę... Vis dėlto nieko baisaus nenutiko, išskyrus tai, kad Mendė vos nenugarmėjo skylėn bandydama nusišluostyti užpakalį sausų kukurūzų lapu.

Nors rytas buvo vėsus, Rodžeris grįžo į trobą kiek suplukęs. Kaip paaiškėjo, Higinsai, o su jais Jemis ir Žermenas, jau pakilo iš guolių.

Eimė Higinis, išgirdusi, kad Briana išėjusi medžioti, sumirksėjo iš nuostabos, bet Rodžeriui pridūrus, kad su tėvu, pritariamai linktelėjo. Rodžeris viduje sau nusišypsojo. Smagu, kad šeimnininkas čia tiek pat svarbus kaip ir anksčiau; vakar vakare Klerė sakė, kad jiedu su Džeimi grįžę iš tremties vos prieš mėnesį.

– Ar daug naujų žmonių čia apsigyveno nuo to laiko, kai mes išvažiavom? – paklausė jis Bobio, atsisėdęs šalia jo ant suolo su dubeniu košės.

– Dar ir kiek! Bene dvidešimt šeimų, – atsakė Bobis. – Gal pieno ar medaus? – Jis draugiškai stumtelėjo medaus puodynėlę. Būdamas anglas Bobis leido sau gardintis pusryčių košę ne žiupsneliu druskos, bet medumi. – Oi, visai pamiršau paklaust – ar jūs vis dar pamokslaujate?

Vakar vakare Klerė jau klausė, bet vis tiek netikėta.

– Taip, – atsakė jis siekdamas pieno ąsočio. Prakalbus šia tema širdis ėmė plakti greičiau.

Jis buvo pastorius. Tik gal ne visai oficialiai. Daugiau nei metus gyvendamas gūbryje krikščijo, tuokė poras, laidėjo žmones, skaitė pamokslus, atlikinėjo ir menkesnes presbiterijonų šventiko pareigas, ir visi jį tokiu laikė. Kita vertus, įšventintas nebuvo. Bent kol kas.

– Gal apeisiu naujuosius nuomininkus, – atsainiai tarė jis. – Nežinot, jie katalikai?

Klausimas tebuvo retorinis; visi gūbryje žinojo vieni kitų įsitikinimus ir nė kiek nesidrovėdami tai aptarinėjo, nors ne visada tiesiai į akis.

Eimė padėjo priešais jį skardinį puodelį cikorijų kavos ir atsidususi prisėdo valgyti druska pagardintos košės.

– Penkiolika katalikų šeimų, – pasakė ji, – dvylika presbiterijonų ir trys „Melsvosios šviesos“ – lyg ir metodistai. Hm... ir gal dvi anglikonų... Ori!

Eimė stryktelėjo kaip įgelta; šešiametis Oris pukšnodamas kėlė pilną naktipuodį virš galvos, aiškiai ketindamas išpilti jį ant Jemio, kuris vis dar mieguistas, susikryžiaęs kojas sėdėjo prie židinio ir mirkčiodamas spoksojo į batą.

Išgąsdintas motinos riksmo Oris metė naktipuodį, tik per plauką neapipildamas Jemio, bet visas dvokiantis turinys išsipylė į neseniai išpiplieskusią ugnį. Nieko nelaukdamas išdykėlis šoko prie durų, motina, čiupusi šluotą, paskui jį. Iš lauko pasigirdo nirtūs geiliški riksmas ir išgąstingas cypimas. Jemis, kuris pakęsti negalėjo, kai ryte reikėdavo anksti keltis, pasižiūrėjo į dvokiantį židinį, suraukė nosį ir atsistojo. Linguodamas nušlepsėjo prie stalo ir sėdosi prie Rodžerio.

Staiga židinyje garsiai sprogo apdegusi pliauska, pasipylė kibirkštys. Rodžeris nedrąsiai atsikrenkštė.

– „Kaip moteris iš vyro, taip vyras per moterį, bet visa – iš Dievo.“*

Bobis lėtai atitraukė žvilgsnį nuo židinio ir pažvelgė į Rodžerį. Paraudusiomis nuo dūmų akimis, blankioje rytmečio šviesoje ant skruosto ryškėjančiu baltu žudiko žymės randu.

– Gerai pasakyta, pastoriau, – tarė. – Sveikas sugrįžęs.

Tokias giedras dienas mama vadindavo melsvojo vyno diena. Dangus vaiskus, sulig kiekvienu žingsniu traška sausi kaštonų ir ąžuolų lapai, oras persismelkęs svaigiais aukštėliau augančių pušų kvapais. Tėvas su dukra, nešini šautuvais, kopė vis aukštyr, ir Briana Freizer Makenzi visa savo esybe pasinėrė į ramybę ir gaiva alsuojančią gamtą.

Džeimis prilaukė nulinkusią cūgos šaką, ji pranėrė po ją.

– *Feur millis*. – Jis mostelėjo į priešais juos atsivėrusią plačią pievą. – Ar dar prisimeni *gäidhlig***, lass?

– Kažką pasakei apie žolę, – skubiai pasiraususi atmintyje atsiliepė Briana.

– Saldžioji lanka, taip vadinam šią pievelę. Žolė čia gera, sultinga, bet daugumai galvijų per sunku užsiropšti, o vienų nepaliksi net kelioms dienoms, aplinkui gyvas galas panterų ir lokių.

* 1 Kor 11, 12.

** Geiliškai (*geilų k.*).

Visa pieva raibuliavo, sidabriškai žalių žolynų jūra siūbuodama gaudė ryto saulės spindulius, šen bei ten skraidžiojo geltoni ir balti drugeliai. Stai ga pievos gale pasigirdo kanopų tapsėjimas, krūmų šakos sujudėjo. Abu įsmeigė akis.

– Kaip matau, daug kas mėgsta čia ganytis, – pasakė Briana.

Bet tėvas neketino gyvūno medžioti.

– Mėgsta. – Jis pasuko į dešinę palei pievą juosiančius medžius. – Nors elniai maitinasi kitaip nei karvės ir avys. Ten buvo senas patinas, – nerūpestingai metė per petį. – Vasarą ir taip per akis šviežienos.

Briana kilstelėjo antakius ir netarusi nė žodžio sekė jam iš paskos.

Džeimis atsisukęs nusišypsojo.

– Šiuo metu kur vienas, ten bus ir daugiau. Patelės su jaunikliais pradeda burtis į bandas. Iki poravimosi meto dar toli, bet patinai visad pasiruošę. Puikiai žino, kur jų ieškot. – Jis linktelėjo ton pusėn, kur pradingo elniai.

Prisiminusi nelabai cenzūrinius mamos žodžius apie vyrus ir testosterono funkcijas Briana užspaudė šypseną. Bet Džeimis pastebėjo ir žinodamas, ką ji galvoja, pažvelgė į dukrą tarsi atsiprašydamas; jai per širdį plūstelėjo švelni banga.

– Na taip, tavo mama teisi dėl vyrų. – Jis gūžtelėjo pečiais. Apsigrėžęs atsuko veidą į vėją ir jau rimčiau pasakė: – Elniai netoliese, bet pavėjui nuo mūsų. Pabandysim lipt aukščiau ir užeisim iš kitos pusės. – Jis mostelėjo vakarų pusėn. – O ką pasakysi, jei iš pradžių užsuktume pas Ijaną?

– Žinoma! – nudžiugo Briana. Paminėjus pusbrolių užliejo džiaugsmas. – Vakar vakare prie laužo kažkas sakė, kad jis vedęs. Kas jo žmona?

Ji degė smalsumu; prieš gerus dešimt metų Ijanas jai piršosi – iš nevilties, tikrai ne iš meilės, bet Briana jautė, kad tada būtų mielai su ja miegojęs. Vėliau, kai abu suaugo, ji išteikėjo, o jis išsiskyrė su žmona indėne, nors giliai širdyje juto vienas kitam fizinį potraukį, bet užgniauzė. Vis dėlto šilti jausmai teberuseno ir ji vylėsi, kad Ijano žmona jai patiks.

Tėvas nusijuokė.

– Tau, *lass*, Reičelė patiks. Ji kvakerė.

Prieš akis stėjo mažutė pilka pelytė, nudūrusi žemėn akis, bet tėvas, pastebėjęs jos veide abejonę, papurtė galvą.

– Reičelė visai nepanaši į kitus kvakerius. Sako, ką galvoja. Ir abu jie baisiai įsimylėję.

– O, tai gerai!

Ji išties džiaugėsi; tėvas linksmai paskersakiavo į ją, tačiau nieko netaręs ėmė skintis kelią pro raibuliuojančias kvepiančių žolynų bangas.

Ijano troba Brianą pakerėjo. Nė iš tolo nepanaši į kitus gūbrio namus stovėjo drebulių giraitės viduryje, saulės spinduliams švysčiojant pro plazdančius vėjelyje lapus. Nuostabus šviesų ir šešelių pliūpsnių žaismas kėlė stebuklingą pojūtį – rodės, žvilgtelsi į šalį, ir akimirksniu troba išnyks.

Keturios ožkos su dviem ožiukais iškišo galvas pro aptvarą ir sveikindamiesi ėmė linksmai mekenti, bet iš trobos išeiti niekas nesiskubino.

– Bene kur išėjo, – žvelgdamas į prieangį tarė Džėmis. – Pala, ant durų lyg ir raštelis?

Taip ir buvo: prie durų ilgu kietu spygliu prismeigta popieriaus skiautė, išmarginta nesuprantamu raštu; Briana ne iškart susivokė, kad parašyta geiliškai, bet kelis žodžius suprato.

– Tai Ijano žmona škotė? – susiraukė ji.

– Ne, čia Dženė parašė. – Išsitraukęs akinius Džėmis perbėgo akimis raštelį. – Jodvi su Reičele išėjo pas Makrius siūti skiautinių, ir jei Ijanas grįš namo anksčiau, tegu pamelžia ožkas ir pusę pieno atideda sūriui.

Tarsi išgirdusios, kad kalbama apie jas, iš aptvaro atsiliepė ožkos – pasigirdo garsių *mekeke* choras.

– Vadinasi, Ijanas dar negrižo, – tarė Briana. – Tai gal dabar reikia pamelžt? Man rodos, dar nepamiršau.

Džėmis šypsodamas papurtė galvą.

– Nereikia, veikiausiai Dženė pamelžė jas ne anksčiau nei prieš kelias valandas, iki vakaro ištvers.

Išgirdusi Džemio balse šiltą gaidelę ji staiga sumirksėjo.

– Dženė? Tavo sesuo Dženė? – netikėdama paklausė ji. – Ji čia?

Džėmis kiek nustebo.

– Tap, *lass*. Oi, dovanok, juk tu daug ko nežinai. Pala... – ir įverpęs į ją akis kilstelėjo ranką. – Mes jums rašėm... na taip, Klerė dažniausiai rašė, bet gal...

– Laiškus gaudavom.

Prisiminus, kaip Rodžeris parnešė medinę dėžutę su išdegintu ant antvožo pilnu Jemio vardu ir kaip jie susijaudino, išvydę laiškus, jai užgniaužė kvapą. Koks didžiulis palengvėjimo, džiaugsmo, o kartu ir liūdesio šuoras užliejo, perskaičius pirmuosius žodžius „Mes gyvi“.

Ir dabar, kaip tąsyk, Brianai akis užplūdo ašaros, viskas aplink sumirguliavo, rodės, dar kiek, ir jiedu ištirps virpančių lapų šviesoje. Sukūkčiojo, ir tėvas apkabinęs prisitraukė ją arčiau.

– Nemanėm, kad dar kada jus išvysim, – dusliai sušnibždėjo jai į plaukus. – Nemanėm. Bijojau... kad saugiai neperėjot, kad... žuvot, pranykot... o mes niekad taip ir nesužinosim.

– Juk negalėjom jums parašyt. – Ji kilstelėjo galvą jam nuo peties ir nusišluostė nosį. – O jūs galėjote... tuose laiškuose... parašėt, kad gyvi... – ir sulaikydama ašaras ėmė mirkčioti.

Džeimis irgi nusuko žvilgsnį.

– Bet kai gavot laiškus, tuo metu buvom mirę, – tyliai tarė jis.

– Ne, – tvirtai atsakė Briana ir suėmė jo ranką. – Nepuoliau skaityt visų laiškų iš karto. Pasiskirsčiau, juk kol buvo neperskaitytų... jūs tebebuvo gyvi.

– Kas buvo, tas buvo, *lass*, – pagaliau švelniai tarė jis. Kilstelėjęs jos ranką pabučiavo pirštus, dvelktelėjo šiltu kvapu. – Jūs čia, mes irgi. O kitkas – bala nematė.

Briana nešėsi nedidelį šautuvą, o tėvas turėjo gerą ilgavamzdį, tačiau, kad neišgąsdintų netoliese besiganančių elnių, nešaudė nei paukščių, nei kitų laukinių žvėrelių. Lipdama į statų šlaitą Briana paduso, ir nors rytas buvo vėsus, kakta ėmė žliaugti prakaitas. O tėvas kopė lengvai kaip ir visad, ne-lyg kalnų ožys, nė kiek nepavargdamas.

Džeimis, pastebėjęs, kaip sunku Brianai, mostelėjo galva link mažutės atbrailos; ją suėmė apmaudas.

– Juk niekur neskubam, *a nighean*, – nusišypsojo jai. – Prisėskim, atsi-gersim vandens. – Jis nedrąsiai ištiesė ranką, palietė išraudusį jos skruostą ir greitai atitraukė. – Dovanok, *lass*, – vėl šyptelėjo, – niekaip nepriprantu prie minties, kad tu tikra.

– Suprantu, – švelniai atsakė ji. Nurijusi seilę prisilietė prie glotniai nus-kusto tėvo skruosto ir pažvelgė į įkypas tamsiai mėlynas akis – visai kaip ir jos pačios.

– Ak, – burbtelėjo jis sau po nosimi ir vėl švelniai ją apkabino. Taip jiedu stovėjo, netardami nė žodžio, klausydamiesi virš galvų skraidančių kranksinčių varnų ir čiurlenančio nuo uolos vandens.

– *Trobbhad agus òl, a nighean*, – tarė jis apgręždamas jos veidą į mažutį, tarp dviejų uolų tekančią upokšnį. – Eik, atsigerk.

Vanduo buvo ledinis, atsidavė granitu ir pušų spygliais. Numalšinusi troškulį Briana apsišlakstė vandeniu įraudusius skruostus, tik ūmai paju-to – tėvas staigiai krustelėjo ir apmirė. Galiausiai vos pastebimai kilstelėjo smakrą šlaito viršun. Staiga nuo viršaus kažkieno sujudinti pabiro žemės grumstai ir akmenėliai, paskui viskas nutilo, tik varnos sujudusios ėmė garsiau kranksėti. Matyt, kažką pamatė, pamanė Briana. Tas kažkas arti-nosi. Ūmai vienas paukštis šastelėjo žemyn, praskrido jai palei galvą, o kitas kranksėjo viršuje.

Viršuje kabančios atodangos uolos sudundėjo, ir Briana, vos netekusi pusiausvyros, nevalingai griebėsi už iš uolos kyšančių liaunų medelių. Pačiu laiku; kažkoks didelis daiktas, garsiai dunksėdamas į šalia esančią atbrailą žemėms ir žvyrai, slydo žemyn. Galiausiai dusliai riktėlėjęs atsitrenkė į krūmų sąžalyną.

– Palaimintasis Mykolai, saugok ir gink mus, – tarė jos tėvas geiliškai persižegnodamas. Žvilgtelėjo į krutancius krūmus – jis tebebuvo gyvas, – paskui pakėlė akis.

– Po šimts, – viršuje pasigirdo beastris vyriškas balsas.

Atpažinusi seniai girdėtą balsą Briana džiugiai šuktelėjo:

– Ijanai!

Niekas neatsakė, tik varnai virš galvų kranksėjo dar labiau sunerimę.

– Saugok ir gink mus, palaimintasis Mykolai, – geiliškai pratarė nusteбęs balsas ir tą pačią akimirką ant siauros jų atbrailos, kuo lengviausiai laikydamas pusiausvyrą, stryktelėjo jos pusbrolis Ijanas.

– Ijanai, čia tu! – džiūgaudama pakartojo Briana.

– *A charaid**! – Jis čiupo ją į glėbį ir iš nuostabos juokdamasis stipriai suspaudė. – O Dieve, čia tu!

Ijanas kiek atsitraukė, vis dar negalėdamas patikėti svilino ją žvilgsniu, vėl džiaugsmingai nusijuokė, stipriai pabučiavo ir prisispaudė prie krūtinės. Kvepėjo elnių kailiais, koše ir paraku, ir Briana jautė, kaip jo širdis daužosi jai į krūtinę.

Žemėliau pasigirdo traškant; Džeimis nušokęs nuo atbrailos šliuožė žemyn – ten veikiausiai buvo sužeistas elnias. Akimirką stabtelėjo prie brūzgyno – krūmuose vis dar braškėjo, bet sužeistas gyvūnas jau buvo gerokai nusilpęs, – tada išsitraukė durklą ir kažką geiliškai sumurmėjęs nėrė į tankmę.

– Ten erškėtrožių prižėlė, – tarė Ijanas žvelgdamas Brianai per petį. – Bet, man rodos, jis spės perrėžt gerklę. *A dhia***, netaiklus šūvis buvo, išsigandau, kad man... bet, po paraliais... kaip tu čia išdygai?

Jis dar sykį nužvelgė pusseserę nuo galvos iki kojų, pastebėjęs jos brizdžius ir odinius žygio batus lūpa vyptelėjo, tada kiek susirūpinęs žvilgtelėjo jai į akis.

– O kur tavo vyras? Ir vaikai?

– Visi mes grįžom, – atsakė Briana. – Rodžeris tikriausiai jau kirviu mojuoja, Jemis jam padeda, o Mendė trukdo. Turbūt tau smalsu, kodėl grįžom?

Iš džiaugsmo ji pamačius buvo primiršusi visas negandas, bet niekur nedingsi – vis tiek teks paaiškint; širdį vėl surakino sunkumas.

* Drauge (*geilų k.*).

** Dieve (*geilų k.*).

– Niek, pussesere, dar bus laiko, – nuramino Ijanas nujausdamas jos nerimą. – Tai kaip – dar pameni, kaip nušaut kalakutą? Nuo čia už ketvirčio mylios jų didelis būrys stypinėja.

– Nepamiršau.

Briana pakėlė šautuvą nuo žemės – gerdama vandenį atrėmė jį į uolą, ir elnias krisdamas jį užkabino; reikėjo atstatyti titnagą. Žemėliau triukšmas nurimo; vėjo šuorai atnešė maldą kalbančio tėvo žodžius.

– Gal reikėtų tėčiui padėt?

– Nereikia – ten tik pirmametis patinas, nespėsi sumirksėt, jis jau ir kailį nudirs. – Ijanas pasilenkė nuo atbrailos ir šūktelėjo: – Imu Bri šaudyt kalakutą, *a bràthair mo mhàthair**!

Apačioje mirtina tyła, tada krūmai sušiuo ir tarp erškėčių žiedų išniro Džeimio galva išsitaršiusiais plaukais, išraudusiu veidu; iki kraujo subraižytomis rankomis ir kojomis; atrodė labai nepatenkintas.

– Ijanai, – irzliai atsiliepė jis, bet pakankamai garsiai, kad užgožtų miško garsus. – ...Mak Ijanai!

– Nebijok, greit grįšim, padėsime tau nešt mėsą, – linksmi pamosavo Ijanas.

Paėmęs Brianos šautuvą mostelėjo smakru viršun. Briana pažvelgė žemyn, bet tėvo jau nebesimatė.

Kažin, sudvejojo ji, ar pajėgs užlipti; skardis atrodė neįveikiamas, nors Ijanas kopė lengvai tarsi koks babuinas. Akimirka luktelėjusi Briana nusekė paskui jį, bet kur kas lėčiau, graibydama už krūmokšnių, retsykais slysdama per gurvolių.

– Ijanai... Ijanai Makai?.. – Vargais negalais užsikorusi viršun ir purtydama iš batų žemes išdaužė jį. Širdis nemaloniai trankėsi. – Supykusi ant Jemio šaukiu: „Jemi Jeremijau Aleksandrai Ijanai Freizeri Makenzi!

– Aha, – Ijanas gūžtelėjo. – Ijanai, Ijano sūnau... taip nori pabrėžt, kad darai protėviams gėdą.

Jis vilkėjo purvinus kartūno marškinius nuplyšusiomis rankovėmis; ant įdegusio peties matėsi didelis baltas keturkampės žvaigždės formos randas.

– Iš kur tas randas? – paklausė Briana.

Ijanas žvilgtelėjo, numojo ranka ir nusigręžęs ėmė vesti ją per mažytę keterą.

– Niekai. Sykį Monmute vienas toks šunsnukis abenakis pašovė iš lanko. Po kelių dienų Denis išspiovė... Denzelis Hanteris, – pridūrė jis, matydamas klausiamą Brianos žvilgsnį. – Reičelės brolis. Jis gydytojas, kaip ir tavo mama.

* Mano mamos broli (*geilų k.*).

– Reičelė! – šūktelėjo Briana. – Tavo žmona?

Jo veidą užliejo plati šypsena.

– Taip. *Taing do Dhia**. – Ijanas žvilgtelėjo į ją, ar suprato geiliškai.

– Prisimenu, dėkui Dievui, – linktelėjo Briana. – Dar ir daugiau. Beveik per visą kelionę iš Škotijos Rodžeris vis kalbėjo su manim *gàidhlig*. Tėtis sakė, kad Reičelė kvakerė, – pasmalsavo ji žingsniuodama per upeliūkščio akmenis.

– Kvakerė, – nutęsė Ijanas įbedęs akis į akmenis. Dabar jo balse nebesigirdėjo tiek džiaugsmo ir pasididžiavimo kiek prieš akimirką. Briana nudavė nieko nepastebėjusi. Turbūt barnių jie neišvengdavo, kaip ir kiekvienoje šeimoje, – bet pažįstant Ijaną ir šiek tiek žinant apie kvakerius, kur nepasipyks, – tačiau dabar ne metas apie tai klausinėti.

– Tai jūs iš Škotijos atplaukėt? – atsigrėžė jis. – Kada?

Jo veidas išsyk pasikeitė, matyt, suvokus, koks dviprasmiškas šis klausimas, ir atsiprašydamas mostelėjo ranka.

– Iš Edinburgo išplaukėm kovą, – atsakė Briana. – Vėliau papasakosiu.

Jis linktelėjo ir jiedu žingsniavo toliau, kartais šalia viens kito, kartais Ijanasėjo priekyje, ieškodamas elnių pėdsakų arba apeidamas tankiai sužėlusius krūmynus. Briana patenkintaėjo jam pavymui, tad nė kiek jo netrikdydama galėjo jį apžiūrinėti.

Jis pasikeitė – nieko čia keisto – aukštas, labai liesas, bet įgavęs jėgos, suaugęs vyras, ryškiai išsišovusiais ilgais rankų raumenimis. Patamsėjusius rudus plaukus susipynęs ir susirišęs odine juostele, įsimeigęs turbūt šiandien rastas kalakuto plunksnas. Sėkmei, pamanė Briana. Ant nugaros jam švelniai siūbavo lankas su strėline. Ne tik iš veido subrendęs, linksmai pamanė Briana.

„Jo virtas sudėjimas išryškėja rankose, kojose, sąnariuose, grakščiai išlenktuose klubuose, ir joks drabužis to nepaslėps.“**

Tas eilėraštis jai visados primindavo Rodžerį, bet dabar pamanė, kad aprašymas tinka ir Ijanui, ir tėvui, nors visi jie skirtingi.

Užkopus aukščiau prieš akis atsivėrė žaliuojantys miškai, pakilo gaivinantys vėjelis. Ijanas sustojęs iškėlė pirštą.

– Girdi? – sušnabždėjo jai į ausį.

Brianai stuburu maloniai nuvilnijo raibuliukai. Trumpi, šiurkštūs garasai, tarsi šuo vambrytų. O toliau – kažkas murkė.

– Gal nusimauk kojines ir išsitrink kojas purvu, – sušnabždėjo Ijanas. – Ir rankas, ir veidą.

* Ačiū Dievui (*geily k.*).

** JAV XIX a. poeto V. Vitmeno (W. Whitman, 1819–1892) eilėraštis „Dainuoju elektrinį kūną“.

Briana linktelėjo, atrėmė šautuvą į medį ir nubraukė nuo žolės sausus lapus. Ijanui tokios maskuotės nereikėjo: buvo taip įdeges, kad oda beveik tokios pačios spalvos kaip elnio kailis. Išsitrynusi rankas ir veidą Briana susivokė, kad Ijano šalia nebėra.

Išgirdo kažką panašaus į surūdijusių durų vyrių girgždėjimą – ir tuoj pat pamatė jį: už kokių penkiasdešimties pėdų stovėjo prie dervamedžio it įbestas. Miške akimirksniu viskas nutilo, nei šakos siūbavo, nei lapai šniokštė. Tada pasigirdo piktas burbuliavimas; Briana lėtai lėtai suktelėjo galvą; netoliese iš žolės kyšojo blyškiai melsva kalakuto galva, sukiojosi kairėn ir dešinėn purtydama ryškiai raudoną pabarzdę – ieškojo varžovo.

Sulaikiusi kvapą Briana įsmeigė žvilgsnį į Ijaną; jis stovėjo suglaudęs prie burnos delnus, bet nejudėjo ir neišleido nė garso. Ji vėl pažvelgė į kalakutą; tas dar kartą garsiai suburbuliavo, kažkur tolumoje jam atsiliepė kitas. Pirmasis pažiūrėjo garso pusėn, pakėlė galvą, paburbлено, pasiklausė ir nudyrino į žolės. Briana pažiūrėjo į Ijaną; šis, sugavęs jos judesį, vos pastebimai papurtė galvą.

Lėtai įkvėpus šešiolika kartų – ji skaičiavo – suburbuliavo Ijanas. Kalakutas tuoj pat išlindo iš žolės ir nupėdino per atvirą lapais nusėtą žemę žaibuojančiomis akimis, pašiaušęs krūtinės plunksnas, kinkuodamas išpūstą uodegą. Akimirką stabtelėjo, kad miškas pasigrožėtų jo didybe, o tada karingai šukalodamas ėmė žingsniuoti pirmyn atgal.

Nepasukdama galvos Briana žvilgčiojo tai į lapatuojantį kalakutą, tai į Ijaną. Jo ranka iš lėto nuslydo ant lanko, sustingo, sugraibė strėlę, įtaisė. Galiausiai įtempęs lanką jis ėmė skaičiuoti paskutines paukščio gyvenimo akimirkas. Bet jo sumanymas neišdegė. Nespėjus paleisti strėlės iš medžio iškrito kažkoks didelis, tamsus daiktas ir Ijanas iš nuostabos riktelėdamas šoktelėjo į šalį – dar kiek, ir ant jo būtų užvirtusi milžiniška kalakutė. Išsipūtusiomis iš išgąscio plunksnomis ji pasileido bėgti prie lygiai taip pat išsigandusio kalakuto, dėl šoko staiga netekusio visos savo didybės. Briana instinktyviai kilstelėjo šautuvą, greitosiomis nusitaikė ir iššovė, bet nepataikė. Abu paukščiai išgąstingai burbuliuodami kaipmat nukūrė į papartyną.

Kai galiausiai viskas nutilo, vėjelis vėl ėmė šlaminti lapus. Briana pažvelgė į pusbrolių, šis į savo lanką, o tada į strėlę, kyšančią tarp dviejų uolų. Ją pamatę abu prapliupo kvatoti.

– Ką gi, – filosofiskai pratarė Ijanas, – štai mums už tai, kad palikom dėdę Džeimį patį vieną skainiot rožių.

Briana tebevirpančiomis rankomis išvalė vamzdį ir užtaisė šratus.

– Gaila, prašoviau, – tarė ji.

– Na jau. – Ijanas nustebeš pažvelgė į ją. – Jei medžiodamas pataikai į vieną iš dešimties, tai labai pasiseka. Negi pamiršai? Be to, aš taip pat prašoviau.

– Nes tau ant galvos nudribo kalakutė, – nusijuokė ji. – Strėlė sulūžo?

– Sulūžo, – linktelėjo Ijanas apžiūrinėdamas strėlę. – Bet antgalį dar galima pataisyt. – Nuėmęs įsidėjo į sporaną, medinę strėlę numetė į šoną ir atsistojo. – Išgąsdinom juos, visi iki vieno išsilakstė... tau padėt?

Brianai nesisekė įstatyti į vamzdį strypo ir nebeiškentusi metė jį į šalį.

– Kaip pavadint, kai medžiotojas iš susijaudinimo negali pataikyt į elnią? Elnių karštinė? – šyptelėjo Briana, žengdama pakelti strypo. – Man turbūt kalakutų karštinė.

– Ko gero, – nusišypsojo Ijanas nenuleisdamas akių nuo jos rankų. – Kada paskutinį sykį šaudei šautuvu?

– Ne taip jau seniai, – nenoriai atsakė ji. To tetrūko, ir vėl ima drebulys! – Prieš šešis ar septynis mėnesius.

– Ir ką medžiojai? – Ijanas atlošė galvą.

Briana skubiai įkišo strypą į vietą ir ryžtingai pažvelgė į jį.

– Galvažudžių gaują, išbrovusią į mūsų namus ir bandžiusią nudėt mane ir pagrobt vaikus. – Nors tai buvo gryna tiesa, viskas nuskambėjo nei šiaip, nei taip, melodramatiškai.

Iš nuostabos Ijanas išvertė akis.

– Ir pataikei? – Jis paklausė tokiu nustebusiu tonu, kad Briana, nepaisydama baisių prisiminimų, nusijuokė. Tarsi būtų klausęs, kokio didumo žuvį sugavo.

– Gaila, bet ne... pataikiau į jų sunkvežimio padangą ir mūsų langą. Bet vis tiek, – pridūrė apsimestina nerūpestingu tonu, – mane ir vaikus jie matė kaip savo ausis.

Ūmai pajutusi silpnumą keliuose ji atsargiai prisėdo ant nuvirtusio rąsto.

Ijanas linktelėjo, tarsi girdėti tokius dalykus būtų visai įprasta, nors kitam žmogui ir šiurpu.

– Todėl ir grįžot?

Jis iš įpročio apsidairė, lyg tikrindamas, ar netoliese nėra priešų, ir Briana staiga pagalvojo: kaip reikėtų gyventi su Ijanu, juk niekad nežinai, ar kalbiesi su škotu, ar su mohauku, ir dabar dar smalsiau pasidarė – kokia gi ta jo žmona, Reičelė?

– Na, iš esmės, taip.

Sugavęs jos balse slaptą gaidelę staigiai žvilgtelėjo į ją ir vėl linktelėjo.

– Grįši atgal, kad juos pribaugtum? – rimtai paklausė Ijanas.

Briana stengėsi nuslopinti pyktį, užplūdusį pagalvojus apie Robą Kameroną ir šunsnukius bendrininkus. Jos rankos drebėjo ne iš baimės ar

prisiminus tą baisią dieną, o iš baisaus skatulio žudyti, apėmusio paspaudus gaiduką.

– Norėčiau, – tarė ji. – Bet neįmanoma. Fiziškai, turiu galvoj. – Numojo ranka, tarsi nustumdama mintis. – Vėliau tau papasakosiu; mes dar net tėvams nepasakojom, čia atsibeldėm tik vakar vakare. – Tarsi prisiminusi ilgą varginantį kopimą aukštin kalnų takais ūmai plačiai nusižiovavo.

Ijanas nusijuokė, o ji mirkčiodama papurtė galvą.

– Tėtis, regis, sakė, kad susilaukėt kūdikio? – Ji ryžtingai pakeitė temą.

Ijanas išsišiepė iki ausų.

– Taip. – Jo veidas spinduliavo tokiu džiaugsmu, kad ir Briana nusišypojo. – Turiu sūnelį. Vardo dar neturi, bet vadinam Ogiu. Ogletorpas, – paaiškino jis matydamas, kad jos šypsena išsiplėtė iki ausų. – Buvom Savanoje, kai Reičelė pradėjo just judesius. Oi, kaip noriu, kad jį pamatytum!

– Aš irgi, – linktelėjo ji, taip ir nesupratusi, kaip Savana susijusi su vardu Ogletorpas. – Gal...

Tolumoje pasigirdo prislopinti riksmi ir Ijanas, žiūrėdamas ton pusėn, akimirksniu stryktelėjo ant kojų.

– Ten tėtis? – paklausė Briana.

– Ko gero. – Viena ranka imdamas lanką Ijanas padėjo jai atsistoti. – Eime!

Briana čiupo užtaisytą šautuvą ir pasileido paskui jį bėgte, nežiūrėdama po kojomis: per krūmokšnius, akmenis, medžių šakas, upokšnius. Ijanas mikliai sliuogė mišku tarytum lanksti gyvatė, Briana brovėsi jam pavymui laužydama šakas ir vis braukdama rankove nuo veido lapus. Galiausiai sunkiai alsuodami jiedu sustojo, stengdamiesi per garsiai besidaužančias širdis ir ošiančius medžius išgirsti garsus tolumoje.

Po kelių minučių, kurios, atrodė, truko visą amžinybę, kažkas suriauėjo, paskui lyg ėmė urgėti.

– Šernas? – tebegaudydama orą paklausė Briana. Laukinių šernų čia būna labai didelių ir labai pavojingų.

Nurijęs seilę Ijanas papurtė galvą ir giliai įkvėpė.

– Lokys.

Ir suėmęs jos ranką leidosi į kojas. Po kiek laiko stabtelėję jie vėl ištempė ausis, bet nieko nesigirdėjo.

– Dėde Džeimi! – kiek atgavęs kvapą šūktelėjo Ijanas.

Tyla.

– Tėti! – šūktelėjo Briana iš visų jėgų, tačiau tarp didingų kalnų jos šūksmas buvo apgailėtinaai menkas.

Jiedu šūkavo, tempė ausis, bet nieko negirdėjo; galiausiai apsisuko ir pasileido bėgte erškečių pusėn, prie negyvo elnio.

Pribėgę aukštumėlę virš skardžio sunkiai gaudydami kvapą sustojo. Briana griebė Ijanui už rankos.

– Žiūrėk, apačioj kažkas yra!

Kažkas drebino krūmus, tikrai ne elniai; protarpiais žvėris malėsi, kresčiojo – kur kas didesnis už Džeimį, urgzdamas, plėsdamas mėsą, triauškindamas kaulus ir... čiaumodamas.

– O Dieve, – sublerbė sau po nosim Ijanas, o Brianai iš siaubo sujuodavo akyse. Įkvėpusi iš visų plaučių suriko:

– Tėtiiiinii!

– Aha, pagaliau parsiradot, – kažkur apačioje pasigirdo gilus, irzlus škotiškas balsas. – Tikiuos, *lass*, parsinešat kalakutą, nes elnieną matysim kaip savo ausis.

Briana krito kniūbsčia ant žemės, įsikibusi į atbrailą nukorė galvą žemyn ir atsiduso iš palengvėjimo pamačiusi tėvą už dešimties pėdų apačioje, stovintį ant siauros atbrailos, prie kurios jiedu buvo sustoję atsigerti. Išvydus dukrą jo veidas nušvito.

– Viskas gerai, *lass*?

– Taip, bet kalakutų nenušovėm. Po galais, tėti, kas tau nutiko?

Džeimis buvo baisiai susivėlęs, apsibraižęs, rankos ir veidas iškruvinti, viena rankovė beveik nuplėšta. Dešinė koja basa, blauzda aptekusi kraujais. Jis piktai žvilgtelėjo žemyn nuo atbrailos.

– *Dia gam chuideachadh**, – trūktelėjo smakrą į šaršalą apačioje. – Baigiant lupt elniui kailį iš krūmų atkepėstavo tas nusipenėjęs gauruotas velnias ir atėmė iš manęs laimikį.

– *Cachd***, – pritūpęs šalia Brianos ir nenuleisdamas akių nuo erškėčių pasibjaurėjęs metė Ijanas.

Briana nukreipė žvilgsnį nuo tėvo ir vargais negalais įžiūrėjo brūzgynuose judant milžinišką juodą padarą, įnirtingai draskantį elnią. Iš tankios lapijos staiga kyštelėjo drebanti koja su kanopa.

Akimirkiniu gyslose suūžė kraujas, visas kūnas įsitempė, rankos, liečiančios metalinį šautuvo vamzdį, sudrėko. Per nugarą srūvant prakaitui ji kuo giliau įkvėpė.

Susitvardžiusi išgirdo Ijaną klausiant Džeimio, kodėl jo koja kruvina.

– Spyriau jam į snukį, – paaiškino Džeimis, piktai žvilgteldamas į krūmus. – Išžeidė, matai, griebė man už kojos, bet tik batą nutraukė.

Ijanas suvirpėjo nuo begarsio juoko.

– Šit kaip. Dėde, gal tau padėt?

* Dieve, padėk (*geily k.*).

** Visada (*geily k.*).

– Nereikia. Laukiu, kol tas *mac na galladh** pagaliau išsinešdins. Ten mano šautuvas guli.

– Aha. – Ijanas suprato reikalo svarbą.

Džeimio šautuvas buvo puikus ilgavamzdis, iš Pensilvanijos. Žinoma, kad tėtis lauks, kiek reikės. O užsispyręs jis, ko gero, dar labiau už lokį, pamanė Briana, tyliai sau sukikendama.

– Jūs gal eikit, – tarė Džeimis žiūrėdamas į juos iš apačios. – Jis užtruks.

– Iš čia turbūt galėčiau šaut. – Briana įvertino atstumą. – Nušaut nenušausiu, bet šratų paragavęs gal spruks.

– Nė nebandyk, – purkštelėjo Džeimis ir smarkiai sumaskatavo ranka. – Jis gali įsiust. Jei aš gebėjau nusileist šlaitu, tai ir jis viens du užsikabaros viršun. Eikit! Man jau sprandą įskaudo su jumis bešnekant.

Briana paskersakiavo į Ijaną ir šis vos vos linktelėjo; žinoma, kur tau Briana paliks tėvą vieną, be bato, tik už dvidešimties pėdų nuo alkano lokio.

– Mes mažumėlę pabūsime su tavim, – pareiškė Ijanas.

Nespėjus Džeimiui paprieštarauti, Ijanas įsikibo tvirto pušelės kamieno ir mokasinais čiuopdamas atramas kojoms nusileido ant uolos.

Briana pasekė jo pavyzdžiu – pasilenkusi numetė šautuvą ir nusikabarojo kur kas lėčiau nei Ijanas.

– Tai ko gi, dėde, nepribaigei jo durklu? – mestelėjo Ijanas. – Juk tu Lokio Skerdikas – ar ne taip tave praminė tuskarorai?

Briana, nudžiugusi, kad tėvas atgavęs savitvardą, atlaidžiai nužvelgė Ijaną.

– O tu negirdėjai, kad sakoma, jog žmogus su metais įgyja išminties?

– Na taip, – sutrikęs burbtelėjo Ijanas.

– Tai va, jei netapsi išmintingesnis, vargu ar išgyvensi iki senatvės, – pasakė Džeimis, atremdamas į uolą Brianos šautuvą. – O aš jau tiek daug nugyvenau, kad turiu proto nešokti prieš lokį su durklu dėl elnio skerdenos. *Lass*, gal turi ko užkrimst?

Briana tik dabar prisiminė per petį permestą krepšėlį; pasiraususi ištraukė paplotėlių su sūriu, kurių jiems davė Eimė Higinas.

– Atsisėsk, – paliepė tėvui įduodama paplotėlius. – Apžiūrėsiu koją.

– Nieko čia baisaus, – numojo Džeimis, bet prisėdo ir ištiesė jai koją. Arba pernelyg išalkęs, kad imtų ginčytis, arba pripratęs atsiduoti į mamos rankas, o ji juk atkakli.

Žaizda išties buvo nepavojinga, nors blauzda giliai pradurta ir subraižyta ilgais lokio nagais – turbūt traukė koją lokiui iš nasrų, pamanė ji per kūną nusiritus šiurpuliams. Jokių vaistų nebuvo pasiėmusi; išsitraukusi

* Kalės vaikas (*geily k*).

didelę nosinę pamirkė lediniame upokšnio, tekančio uolos šlaitu, vandenyje ir kaip įmanoma kruopščiau išplovė žaizdą.

Kažin ar nuo lokio įkandimo galima užsikrėst stablige, pamanė Briana tapšnodama, plaudama žaizdą. Ji buvo paskiepyta visais vaikams būtinais skiepais, taip pat ir nuo stabligės. Tiesa, imunitetas kokiai dešimčiai metų, turbūt ne daugiau.

Kraujas iš durtinės žaizdos nebebėgo, tik sunkėsi. Išgręžusi skiautę tvirtai, bet ne per stipriai apvyniojo blauzdą.

– *Tapadh leat, a ghràidh**, – nusišypsojo jai tėvas. – Net tavo mama nebūtų padariusi geriau. Imk. – Jis ištiesė jai du paplotėlius ir sūrio, ir Briana, atsirėmusi į uolą tarp tėvo ir Ijano, staiga pajuto, kad yra labai praalkusi, bet dar labiau nustebo sumojusi, kad nors visai netoli čiaumoja milžiniškas grobuonis, laisvai galintis ir juos suėsti, ji nė kiek nesijaudina.

– Lokiai tingūs, – tarė jai Ijanas, pasekdamas jos žvilgsnį. – Juk jis... dėde, čia patinas? Juk jis turi puikiausius pietus – kam jam kartis čia, viršun, dėl kažkokio lieso užkandžio. Ei, – palinkęs pro Brianą jis pažvelgė į Džeimį, – o tavo batą sulapnojo?

– Nestovėjau ir nežiūrėjau. – Numarinęs kirminą Džeimis kiek apriimo. – Kažin. Taršys jis tau seną odos gabalą, kai prieš akis kalnas garuojančių elnio žarnų. Rask tokį kvailį.

Ijanas linktelėjo ir vėl atsilošęs į uolą švelniai patrynė pečius į saulės įkaitintą uolą.

– Na, pussesere, – tarė Brianai, – sakei, papasakosi, kodėl sugalvojot grįžt namo. Skubėt mums, regis, nėra kur, – jis mostelėjo smakru puotaujančio lokio pusėn. Šis ritmiškai plėšė ir čiaumojo mėsą.

Brianai sutraukė skrandį ir tėvas, išvydęs jos veidą, paglostė jai kelį.

– Nieko, *a leanan*, laiko dar bus. Gal geriau papasakosi namie, kartu su Rodžeriu Maku.

Briana dvejojo; begales kartų įsivaizdavo, kaip abu su Rodžeriu pasakoja paeiliui... Bet sugavusi įdėmų tėvo žvilgsnį ūmai susivokė, kad Rodžeriui girdint negalės visko atvirai išpasakoti, – jis baisiai įniršo net ne viską išgirdęs.

– Ne, – lėtai pratarė ji, – galiu ir dabar, bent jau su kuo aš susidūriau.

Pasėmusi rieškučiomis vandens atsigėrė ir leidosi į baisius prisiminimus. Taip, mama puikiai pažinojo vyrus: išgirdus, kaip Lalibrocho kabinate ją užsipuolė Robas Kameronas, Ijano kumščiai susispaudė, o tėvas nirsišiai suurzgė. Ji nepasakojo, nei kaip jis grasino, nei ką liepė daryt, nei kaip ji nusimovė džinsus, trenkė jais jam per veidą ir nuvertė ant grindų; nors

* Ačiū, mano meile (*geilų k.*).

užsiminė, kad trinktelėjo medine laiškų dėžute jam į galvą, – jiedu tyliai sušnypštė iš pasitenkinimo.

– O kaip ta skrynelė ten atsidūrė? – staiga paklausė tėvas.

– Rodžeris ją rado įtėvio garaže... tai tokia vieta, kur statoma mašina, – pridūrė išvydusi klausiamą Džeimio žvilgsnį, – na, lyg ir kokia pasiūrė, ai, nesvarbu. Mums taip knietėjo sužinot, kaipgi jūs ją pakišot?

– Kaip? Kadaise Rodžeris Makas sakė, kad jo tėvas kunigas ir daugybę metų pragyveno savo name Invernese. Padarėm tris dėžutes – oi buvo darbelio – perrašinėt po kelis kartus krūvą laiškų! Užantspaudavęs išsiuoniau į tris skirtingus Edinburgo bankus prirašęs nurodymus: tokiais ir tokiais metais išsiųsti nurodytu adresu didžiai gerbiamam Veikfildui į Invernesą. Manėm, nukeliaus bent viena. Ant kiekvienos dėžutės išraižiau pilną Jemio vardą, kad tik tu galėtum suprasti, kam skirta. Na, o kas buvo toliau – kai trenkei tam šunsnukiui...

– Pritrėkšt man nepavyko, bet išlėkiau į koridorių ir nubėgau iki drabužinės – kiek kitokios nei tavo tėvų. – Ji žvilgtelėjo į Ijaną ir tuoj pat prisiminė, kas buvo rašyta viename paskutinių laiškų. – O Dieve, Ijanai, tavo tėvas... kaip gaila!

– Taip, dėkui. – Jis nukreipė žvilgsnį ir stipriai spustelėjo jai ranką. – Vis tiek nešiojuos jį širdy. Užtat mama čia, Džeimis atsivežė ją iš Škotijos. Viešpatie šventas, juk ji dar nežino, kad grįžot!

– Netrukus sužinos, – urgztelėjo Džeimis. – Ar papasakosi galų gale, kaip ten viskas baigėsi su tuo prakeiktu Kameronu?

Briana baigė pasakoti, kaip jai pavyko pasprukti nuo Kamerono ir jo sėbrų ir apie susišaudymą.

– Skubiai išsivežiau vaikus į Kaliforniją – tai kita Amerikos pakrantė – ir vis svarsčiau, ką daryt. Galiausiai sumečiau, kad nieko nebus, reikia pabandyt ieškot Rodžerio Škotijoje: laiške jis rašė, kur tiksliai yra ir kelintais metais. O paskui... – Briana kilstelėjo ranką, – štai mes ir čia.

Džeimis garsiai šniokšdamas įkvėpė, bet nepratarė nė žodžio. Ijanas irgi tylėjo, tik vos vos linktelėjo pats sau. Briana, sėdėdama tarp artimųjų ir viską išpasakojusi, pajuto, tarsi didžiulis akmuo nuo širdies būtų nukritęs. Oi, kaip seniai ji jautėsi esanti tokia saugi.

– Pagaliau! – iškošė pro dantis Ijanas.

Briana nusekė jo žvilgsnį: lokys, šlamindamas erškėčių krūmus, spūdino šalin. Ijanas atsistojo ir ištiesė Brianai ranką. Sunkiai pakilusi ji pamankštino nutirpusias galūnes. Įtampai atlėgus net nenugirdo, ką už nugaros pasakė tėvas.

– Ką sakei?

– Dar vienas dalykas.

– Dar vienas? – šyptelėjo ji. – Argi dar negana?

Džeimis išleido škotišką garsą, drauge reiškiantį ir atsiprašymą, ir įspėjimą.

– Tas Robertas Kameronas... ko gero, jis skaitė mūsų laiškus?

Brianai sprandu nuvarvėjo šalta prakaito srovelė.

– Taip...

Ramaus saugumo jausmas akimirksniu išnyko.

– Tuomet jis žino apie jakobitų auksą, kurį paslėpėm kartu su viskiu, ir žino, kur mes. Jo sėbrai taip pat. Nors jis pats gal ir negali pereit per akmenis, bet juk yra, kas gali. – Džeimis pažiūrėjo į ją melsvomis akimis. – Anksčiau ar vėliau kas nors atkėblins.